ئاپۆکالیپسەی ڕووت

گونتەر ئاندەرز
لەئەڵمانییەوە: بەکر عەلی
(ئەڵمانیا)

کاتێـک ئەمـڕۆ چەمکـی ئاپۆکالیپسـەی ڕووت (قیامەتـی ڕووت)مـان بۆ تێڕامـان کردن پـێ دەدرێت، واتـە ئـەو ئاپۆکالیپسـەی کـە تەنیا لـە لەناوچـوون و نغرۆبـوون پێک دێت، بۆیـە نوێنەرایەتـی پێشـەکی دۆخێکـی نـوێ و ئەرێنـی (بـۆ "مەملەکەتەکـە") نـاکات.

ئـەم ئاپۆکالیپسـە کـە بەبێ شانشینی دەمێنێتەوە، پێشـتر زۆر دەگمـەن بیـری لـێ کراوەتـەوە، تەنیـا لەلایـەن ئـەو فەیلەسـووفە سروشـتییانەوە نەبێت کـە بیرتیژییـان خسـتووەتە سـەر مـردن بـە گەرمایـی. بیرکردنـەوە لـە چەمکەکـە بۆ ئێمـە قورسـترە، چونکە ئێمـە هەمیشـە بـە دژە چەمکەکـەی ڕاهاتوویـن، واتـە پتـر بیرمـان لـە زاراوەی مەملەکەتـی بـێ ئاپۆکالیپسـەییە، هەروەهـا لەبـەر ئـەوەی ڕەوایەتـی ئـەم دژە چەمکـە بـۆ چەنـدان سـەدە بـە تـەواوی خۆبەخـۆ بۆ ئێمـە دەرکەوتبوو. مـن لێرەدا زۆر بیر لـە وێنـەی یۆتۆپیایـی بارودۆخـی جیهانـی دادپـەروەر ناکەمـەوە، کـە تێیـدا سـەرچاوەکانی خراپـە بـە وشـک بـوون دادەنـران، ئەوەنـدەی بیـر لـە میتافیزیکی مێژوو دەکەمـەوە کـە لـە ژێـر نـاوی بـاوەڕ بـە پێشـکەوتندا زاڵ بـوو.

چونکـە ئـەم بـاوەڕە، یـان ئـەم تیۆرییـە، کـە بـۆ هەمووومـان بووبـووە سروشـتی دووەم، فێـری کردبوویـن کـە ئـەو بەشـێکە لـە سروشـتی جیهانـی مێژوویـی ئێمـە، کـە بـە شـێوەیەکی

حەتمی بەردەوام باشتر بین. بەو پێیەی دەوڵەتی بەدەست هاتوو گوایە هەمیشە تۆوی باشتر هەڵنەهاتووەکانی لەخۆگرتبوو، ئێمە لە ئێستایەکدا دەژیاین کە هەمیشە "داهاتووی باشتر" دەستی پێ کردبوو؛ نەخێر، تا ڕادەیەکی دیاریکراو لە ئێستاوە لە "باشترینی هەموو جیهانەکان"دایە، چونکە شتێکی باشتر لەوەی کە بە شێوەیەکی حەتمی باشتر بێت، بە سادەیی بیری لێ نەدەکرایەوە. بە واتایەکی تر:

بۆ ئەوانەی باوەڕیان بە پێشکەوتن هەبوو، ئاپۆکالیپس وەک پێشمەرجێک بۆ "مەملەکەتەکە" زیادەڕۆیی بوو. کاتی ئێستا و کاتی داهاتوو بە داهێنەرترین شێوە تێکەڵ بوون. مەملەکەت هەمیشە دەهات، چونکە هەمیشە لەوێ بوو. هەمیشە لەوێ بوو، چونکە بەردەوام دەهات. بەزەحمەت مرۆڤ دەتوانێت بیروباوەڕێک لە خەیاڵدا بێت کە دوورتر بێت لە ئاپۆکالیپسە، نەک بڵێین کاریگەرییەکی دژە ئاپۆکالیپسی تیژتر و (بەم پێیەش عەقڵیەتێکی نامۆتر بە مەسیحیەتی نێردراوی). هیچی کەمتر نەبوو لە ڕێکەوت کە ئەمریکا، خاکی کلاسیکی چەوساندنەوەی باوەڕ بە پێشکەوتن، حەزی دەکرد خۆی بە "وڵاتەکەی خودی خودا" ناوببات. دەربڕینەکە بە ڕاشکاوی باسی ئەو ڕاستییە دەکات کە شانشینی خودا لە ئێستاوە لەوێیە؛ مەحاڵە گوێت لە دەنگی دەربڕینی "سیڤیتاس دی" نەبێت. - بە دڵنیاییەوە وشەی "ئاپۆکالیپتیک" و "دژە ئاپۆکالیپتیک" هیچ ڕۆڵێکیان لە باسکردنی پۆلی "پێشکەوتن"دا نەبووە، بەڵام لە جیاکارییە باوەکەی نێوان "پەرەسەندن" و "شۆڕشگێڕ"دا جووتە بەرانبەرەکەی "ئاپۆکالیپتیک" و "دژە ئاپۆکالیپتیک" سەرەڕای ئاودانەکە هێشتا دەتوانرێت بناسرێتەوە.

کێ دەزانێت ئایا ئەو بێزارییەی کە ئەمریکییەکان کاردانەوەیان بەرانبەر بە بەلشەفیزم و ڕاستی "ڕووسیای سۆڤیەت" هەبوو، لە بنەڕەتدا ئەوەندە ئامانجی کۆمۆنیزم نەبووە، وەک ئەوەی شۆڕشی ڕووسیا کە دیارە شتێکی ئاپۆکالیپتیکی لەبارەیەوە هەبوو، تا ئەوپەڕی باوەڕیان بە ناپێویستیی ڕووداوە ئاپۆکالیپتییەکان ڕەت کردبووەوە. لە هەر حاڵەتێکدا هیچ شتێک ڕێگری لە هەوڵەکانمان ناکات بۆ بیرکردنەوە لەو زاراوەیەی کە ئەمڕۆ دەبێ بە جددیتر لەم تێزە گەشبینانەی "ڕایخ بەبێ ئاپۆکالیپسە" بخەینە ڕوو. ئەوە حاشا هەڵنەگرە کە ئەوەی داوای بیرکردنەوەی لێ دەکرێت بێ ئەدەبی ڕاستەقینەیە، چونکە بازدانێکی ڕاستەقینەیە بۆ ناو دژایەتی.

جگە لەوەش، لەگەڵ ئەوەی شۆڕش نوێنەرایەتی ئاپۆکالیپس دەکات، مەبەستیان ڕووداوێک نەبووە کە بە سادەیی ڕووی دابێت، بەڵکوو مەبەستیان لە کردارێک بوو کە بەبێ ئەوەی ئامانجی کردار "ڕایخ" بخرێتە جووڵەوە، بە تەواوی بێمانا دەبوو. لێرەشدا ناتوانرێت پرسیارێک لە هیچ نزیکایەتییەک لەگەڵ چەمکی "ئاپۆکالیپسی ڕووت بەبێ شانشینی" هەبێت کە ئەمڕۆ پێویستە. بە پێچەوانەوە لە ڕوانگەی ئەمڕۆی ئەگەری کارەساتی کۆی گشتییەوە، پێدەچێت مارکس و پاوڵۆس بووبێتنە هاوچەرخ و ئەو جیاوازییانەی کە تا ئێستا هێڵی پێشەوەیان دیاری کردووە - تەنانەت جیاوازی بنەڕەتی نێوان تایزم و ئوتایزمیش - پێدەچێت بە مردن لەگەڵیاندا مەحکووم بن.

بۆ دووپاتکردنەوە، بەڵام لە سەرووی هەمووشیانەوە لەبەر ئەوەی ڕێگەیان دا کردارەکان، یان پرۆسەکانی لەناوچوون لە چوارچێوەیەکدا ڕوو بدەن کە بۆ ساتێک گومانیان لە لەناونەچوونەکەی نەدەکرد. بە واتایەکی تر: وەک "دێلێندا" ئەوان

"تەنیا" خودا و "تەنیا" ئەوانەی پێیان دەوترێت "بەهاکان"یان دەزانی، هەر بۆیە دەتوانین بڵێین "تەنیا"، چونکە خودی جیهانیان نەخستە ناو چینی "دڵێندا"؛ چونکە ئەو بیرکردنەوەیەی کە ئەمڕۆ بۆ ئێمە بیری لێ بکرێتەوە: بیرکردنەوە لە لەناوچوونی جیهان، نەیتوانی لەناو ئاسۆی ئەواندا دەربکەوێت، ئاسۆی ئەوەی کە توانایی ئەوەیان هەبوو لێی بترسن، یان هیوایان بۆ دەخواست.

ناڕوونی وادە مەسیحییەکە

ئەگەرچی چاوەڕوانییە مەسیحییەکە بەرەو ڕزگاری بوو، کەچی بۆ "مێژوو" بە مانا مۆدێرنەکە گەشەی کرد، واتە بۆ مێژوو بە هەستێکی ئاراستەکردن؛ هەرچەندە ساڵەکانیان وەک "ساڵانی ڕزگاربوون" هەژمار دەکرێن، بەڵام مێژووی ڕاستەقینە وەک ڕووداوێکی ڕزگاربوون یاری نەکرد، بەڵکوو وەک زنجیرەیەک لە نائومێدییەکانی ڕزگاری، بە مەرجێک مرۆڤ ڕاهاتبێت کە بەردەوام بێت و چاوەڕوانییەکەی لەبیر کردبێت، وەک نەهاتنێکی ڕۆژانەی نوێ و بێ کۆتایی " مەملەکەت"، وەک پراکتیزەکردنی بەردەوام لە خۆبەزلزانین لەگەڵ بەردەوامی بوونی τούτου τοῦ κόσμου. ڕاستییەکەی، لە ڕوانگەی مەسیحی سەرەتاییەوە، ئەو ڕاستییەی کە دوو هەزار ساڵ تێپەڕیوە فەزیحەیە، ڕاستییەکەی نەدەبوو بە هیچ شێوەیەک هەبێت – مەگەر مرۆڤ بەو شێوەیە تێبگات کە عیسا لە کاتی نێوان ناردنی شاگردەکان و مردنی تێگەیشتبێت، یان بەو شێوەیەی کە پۆڵس لە سەردەمی نێردراوی خۆی تێگەیشتووە؛ وەک وادەیەک؛ وەک ماوەی نێوان ڕاگەیاندن (یان لە خاچدان) و پاروسیا، یان تەنانەت دەبێت ئەمەشی بۆ سەربار بکرێت: واتە وەک دوایەمین زەمەنی گرژبوونیان سەرکەوتنی شەیتان پێش بڕیارەکە.

لە ڕوانگەی مەسیحییەوە، واتە لە ڕووی ئیسکاتۆلۆژییەوە، مەسیحییەت لە دوای کریستم ناتۆم دەژی، بەڵام لە سەردەمی "پێشەوە"دا.

دۆخێکی ناڕوون، ئەو چاوەڕوانییەی کە بۆ عیسا چاوەڕوانی شانشینی سبەینێ بوو، تەنیا بۆ ئەوەی بەهۆی نائومێدی چاوەڕوانییەوە بیسڕێتەوە و ئینکاری ئەوەی چاوەڕوان دەکرا بە شێوەیەکی دەربڕین، ئەوە ڕەنگە تەنیا بۆ ئەو کەسانە بتوانرێت کە ڕازی بوون واز لە باوەڕەکە بهێنن بە گشتی، چونکە ئەوانەی دەستبەرداری "شانشینی تۆ بێت، ویستی تۆ لەسەر زەوی وەک ئەوەی لە ئاسماندا بێت" بە گشتی وازیان لە ئایینی مەسیحی هێنا، بەڵام ڕەنگە، لانیکەم لە سەردەمی پێش ئەوەی مەسیحییەت ببێتە ئایینی دەوڵەت، ئەوەندە کەم نەبوون، تەنانەت پۆڵس و پەترۆسیش بەبێ هۆکار هۆشدارییەکانیان نەداوە. لە لایەکی دیکەوە بۆ ئەوانەی کە سەرەڕای نائومێدی پاروسیا لە باوەڕەکەیاندا بەردەوام بوون و بە وردی لە ڕێگەی سەبرەوە باوەڕەکەیان نیشان دا، کە بە فەزیلەتی مەسیحی مەسیحییە بێهیواکان گەشەسەندوو بوو – بۆ ئەوان دۆخەکە لە ناڕوونییەکدا بوو کە بەزەحمەت دەتوانرا تێپەڕێنرێت، بگرە بەزەحمەت دەتوانرا چاوەڕوان بکرێت. نەک تەنیا لە لاهووتگەرایی مەسیحیدا، بەڵکوو لە ڕۆحی مەسیحیشدا، بیروباوەڕی دژ بەیەک هەبوون و هەندێک جار تەنانەت لە هەمان کاتدا: **یەکەم**: کە ئاپۆکالیپس (یان شانشینی خودا، ڕەوایی بۆهێنانەوە) تا ئەمڕۆش هێشتا هەڵپەسێردراوە؛

دووەم: کە پارۆسیا لە شێوەی کارەساتێکی

جیهانیدا ڕوونادات، بەڵکوو وەک ڕووداوێک لە مرۆڤدا ڕوودەدات. (ئەگەر پۆڵس و شوێنکەوتووانی مردن و زیندووبوونەوەیان لەگەڵ مەسیحدا لە مەعموودییەتدا ئەزموون کرد، واتە پێیان وابوو کە پێشتر بەشێکن لە شانشینی خودا، ئەوە ساتەوەختی یەکلاکەرەوە پێشتر پێشبینی دەکرا، واتە لەناو کاتەکانی جیهاندا).

یان سێیەم: کە شانشینی، دیسانەوە بەبێ ئاپۆکالیپس، لە ئێستاوە لە شێوەی کەنیسەی هەبوودا هەیە. - لەم حاڵەتەدا، ئاپۆکالیپس، هەرچەندە پارادۆکسیکاڵ دەربکەوێت، بەڵام بۆ ڕابوردوو دادەبەزێت، کە بە هیچ شێوەیەک ڕووی نەداوە.

جگە لەو تاکانەی کە نەیانتوانی خۆیان بپارێزن لە دۆزینەوەی ئەوەی کە چییان کردووە و دواتر پێداگرییان لەسەر لێکدانەوەیەکی تایبەت کردووە، پێدەچێت بەشێکی زۆری مێژووی ئایینی مەسیحی مێژووی کاڵبوونەوەی ئەم ئەگەرە دژبەیەک و یەکتر دوورکەوتووانە بووبێت.

ئێستا گەورەترین مەترسی هەیە کە ئەم جارەیان ناڕوونییەکی هاوشێوەی ئیسکاتۆلۆژی زاڵ بێت؛ کە پێگەی ئێمەش وەک چۆن دۆخی ئیسکاتۆلۆژی مەسیحی بوو، تاریک دەبێت. هیچ شتێک لە نادڵنیایی کارەساتبارتر نابێت کە ئایا دەبێ کارەساتەکە وەک ئەوەی کە هێشتا لە ئارادا بێت سەیر بکەین (و بەپێی ئەو کارەساتە مامەڵە بکەین)؛ یان ئایا دەتوانین (بۆ نموونە بەهۆی کۆتاییهاتنی قۆرخکاری ئەتۆمی) توانایی ئەوەمان هەبێت لە جیهاندا نیشتەجێ بین وەک ئەوەی پێشتر لەسەر گردەکە بین؛ یان تەنانەت ڕەنگە کۆتایی وەک شتێک سەیر بکەین کە "بەردەوام ڕوودەدات" (و هەر بۆیە لە کۆتاییدا ئەوەندە ترسناک نییە). ڕەنگە قسەی بێ باوەڕی کەسێکی بێ باوەڕ، کەسێکی هێندەی نووسەری ئەم دێڕانە، پێویست بێت بۆ ئەوەی بە دڵنیایی ڕەهاوە بڵێت کە خەواڵوویی ئەگەر ئەمڕۆ ڕووبدات، لە خەواڵووی ئەو سەردەمە کوشندەتر دەبێت. لەو کاتەدا، وەک ئەو دوو هەزار ساڵەی کە لەو کاتەوە تێپەڕیوە دەریدەخات، هەڕەشەکە تەنیا خەیاڵی بوو. لە کاتێکدا ئەم جارەیان هەڕەشەیەکی ڕاستەقینە و بێ دوودڵی هەیە، ڕاستەقینە بە مانا تەکنیکییە ڕۆژانەکان، کە دێتە دی ئەگەر بە کردارێکی وەڵامدانەوەی ڕاستەقینە و بە هەمان شێوە بێ دوودڵی پێشی نەخەین.

ئەوەی لە پشتمانەوەیە - بەڵام بە مانای ئەوەی ئێستا یەکجارەکی و بۆ هەمیشەیە - ئەو بنەمایەیە کە کارەسات لەسەری مومکینە.

ئەوەی لە پێشمانەوەیە، کارەساتێکە ئەگەری هەیە.

ئەوەی هەمیشە هەیە ئەگەری ساتەوەختی کارەساتەکەیە.

جاران دەگوترا: ناتوانین یەکسەر چاوەڕێی شانشینی بکەین، چونکە هاتن نوێنەرایەتی درامایەکی گەردوونی دەکات؛ سەرکەوتن لەسەر زەوی، هەرچەندە لە ئاسمان بەدەست بهێنرێت، بەڵام کاتی دەوێت و تەنیا دەتوانێت دوای ئەوە بێت کە شەیتان چێژ لە سەرکەوتنی کۆتایی لەرزینەکەی وەرگرتبێت. "چونکە ئەو نایەت ئەگەر یەکەم جار کەوتن نەبێت" (٢ تەسالۆنیکیەکان ٢: ٣). بە کورتی: نەهاتنی شانشینی تا ئێستا وەک بەڵگەیەک خراوەتەڕوو کە دێت. کارەساتبارەکەیە.

لێکچوون: هەروەک چۆن مرۆڤەکان هەوڵیان دەدا باوەڕداران لە ئیماندا بهێڵنەوە (لە هاتن) لەو کاتەدا، بە ئاماژەدان بە سنووری کات، بە هەمان شێوە مرۆڤەکان هەوڵ دەدەن بێباوەڕان

لـە بێباوەڕیـدا بهێڵنــەوە (لـە هاتـن) لەمـڕۆدا، دیسـانەوە بـە ئامـاژەدان بـە سـنووری کات.

لە لایەکی دیکـەوە ئەمـڕۆ دەگوترێت: "بۆ ئێسـتا پێویسـت نـاکات چاوەڕوانـی هاتنـی (کارەسـات) بکەیـن، نەخێـر، بـە هیـچ شـێوەیەک نـا، چونکـە نەهاتنیـان، واتـە ئـەو وادەیـەی کە پێشتر تێپەڕیوە، دەیسـەلمێنێت کـە ئێمـە توانایـی ژیانمـان لەگـەڵ مەترسـیدا هەیـە (ʻبـە بۆمبەکـەʼ) و کۆنترۆڵکردنـی ئـەم مەترسـییە، ئەمـەش هێنـدەی تـر دڵنیاتـرە، چونکـە مەترسـی ئاپۆکالیپـت لـە سـەرەتای ʻسـەردەمʼدا، واتـە لـەو سـەردەمەدا کـە ئەزموونـی ئەتۆمـی و قۆرخکاری ئەتۆمـی نەبـوو، توندتـر بـوو لـەوەی ئەمـڕۆ لـە سـەردەمی هاوسـەنگیی ئەتۆمیـدا هەیـە، تەنانـەت دەکـرا کەشـوهەوای مەترسـیداری ئـەو سـەردەمە تێپەڕێنرێت. ئێرگۆ: تاقیکردنەوەکـە لـە ئێسـتاوە لـە پشـتمانەوەیە".

کۆتایی کۆتایی

هەمیشـە ڕەوتـی کات بـە خولگەیـی تێدەگەیـن، واتـە ئـەوە بـە حەتمـی دادەنـرا کـە کات هەمیشـە سـەرلەنوێ دەگاتـەوە خاڵـی دەسـتپێک و هەمیشـە بەسـەر هەمـان ڕێـگای بازنەییـدا دەخولێتـەوە، واتـە لێـرەدا زاراوەی "کۆتایـی" شـتێکی نەشـیاوە. ئـەم چەمکـە لـە هـەر شـوێنێک دەرکەوتبێـت، وەک لـە تیـۆری سـتۆیکی ئێکپیرۆزیسـدا، ئـەوە لەوێـدا "کۆتایی" هەمیشـە بە مانـای "سـەرەتا"ش هاتووە.

لەڕێـی چاوەڕوانـی کۆتاییهاتنـی کۆتاییـەوە، واتـە بەهـۆی تـرس و هیـوای ئیسـکاتۆلۆژییەوە، مێـژوو بووەتـە "شـەقامێکی یەکلایەنـە" کـە دووبارەبوونـەوە بـەدەر دەکات، بـەڵام بـەو پێیـەی نـەک نەیتوانـی بگاتـە خاڵـی دەسـتپێکی کـۆن، بەڵکوو نەگەیشـتە کۆتایـی، وا ڕووی دا کـە ئـەو بوونـی خـۆی قـەرزاری دەسـتەواژەی "کۆتایـی" بـوو، بـوو بـە بنەمـای "و تـاد"؛ کـە ئـەوە ئـەو بـوو کـە کۆتایـی بـە بنەمـای "کۆتایـی" هێنـا. هیـچ شـتێک بـۆ هەتـا هەتایە ئەوەنـدە گەرەنتـی بـۆ نەکرابـوو کـە کات بەسـەر دەچـوو. ئـەو گەرەنتییـە ئێسـتا داڕمـا.

دەرەنجامێک لەسەر ئاپۆکالیپسی مەسیحی و ئەتۆمی

بەکارهێنانـی مـن بـۆ زاراوەی "ئیسـکاتۆلۆژی" و "ئاپۆکالیپتیـک" چەنـدان جـار ڕەخنـەی لـێ گیـراوە. تۆمەتبـار کرابـوو، یاریکـردن بـە زاراوە تیۆلۆژییـەکان و بـە بەکارهێنانیـان بـە شـێوەیەکی مێتافۆریـک، جیددیـەت و ترسـناکییەکی درۆینـە بە وێناکردنـی دۆخێـک دەدات کـە هیـچ پێوەندییەکـی بـە ئایینـەوە نییـە.

تاکـە وەڵامـی ڕاسـتگۆیانە بـۆ ئـەم ڕەخنەیـە شـۆککەرانە دەزرنگێتـەوە، بـەڵام بـە نـاوی ئـەو جیددییەتـەی کـە گوایـە پێشـێلمان کـردووە، بـەر بـە هەمـوو ناڕوونییـەک دەگرێـت، لێـرەدا وەڵامەکـەی دەخەینـەڕوو:

مێـژووی هیـوا و ترسـە ئیسـکاتۆلۆژییەکان، هەرچەنـدە سەرسـوڕهێنەر بێـت، لـە لێکدانـەوەی دانیالـەوە بـۆ خەونـەکان تـا هیواکانـی شانشـینی خـودا لـە سۆسـیالیزم - بێگومـان مەترسـییەکی ڕاسـتەقینەی کۆتایـی جیهـان هەیبـوو، سـەرەڕای ئـەو جیددییـە بابەتییـەی کـە پێغەمبـەران باسـیان لـەم بابەتـە کـردووە، مەترسـی هەرگیـز تێپـەڕ نەبـووە. تەنیـا مەترسـی کۆتایـی ئەمـڕۆ لـە ڕووی بابەتییـەوە جیددییـە - ئەوەنـدە جیددییـە کـە لـەوە جیددیتـر نەدەکـرا، ئەمـەش وابێـت، وەڵامـی ئـەو پرسـیارەی کـە کام بەکارهێنانـی زاراوەی "کۆتایـی جیهـان" یـان "ئاپۆکالیپـس" نامێتافۆریکـە و کامیـان تەنیـا مێتافۆریـک دەبێـت وەڵام بێـت.

زاراوەکان تەنیا ئەمڕۆ مانای جیددی و نامێتافۆریکیان بەدەستهێناوە، یان تەنیا لە ساڵی سفرەوە ١٩٤٥)، بەو پێیەی ئێستا باس لە دارمانی ڕاستەقینەی ئەگەری دەکەن. لە بەرانبەردا، زاراوەی "ئاپۆکالیپس" کە تا ئەمڕۆ لە ئیلاهیاتدا بەکارهاتووە، تەنیا مەتافۆرێک دەردەکەوێت، بە شێوەیەکی دروستتر: ئەوەی مەبەست لەم زاراوەیە وەک - با بە ڕاشکاوی بڵێین - خەیاڵییە. وەک وتم ئەوە ورووژێنەر دەنگ دەدات، بەڵام بە هەڵە، چونکە ئێمە بە هیچ شێوەیەک یەکەم کەس نین کە ئیسکاتۆلۆژیا دابەزێنین بۆ "خەیاڵ". بە جۆرێک ئەم دابەزینە نزیکەی بەقەد خودی ئیسکاتۆلۆژیا کۆنە و ئاخر مێژوویەکی دوورودرێژی هەبووە. ڕاستییەکەی بۆ ئەو ساتەوەختە دەگەڕێتەوە کە ئەو شاگردانەی عیسا بەم وشانە ناردبوویان بۆ دەرەوە: "ئێوە شارەکانی ئیسرائیل تەواو ناکەن تا کوڕی مرۆڤ دێت" (مەتا ١٠: ٢٣)، بەبێ کوڕی مرۆڤ گەڕانەوە هاتبوو، چونکە جیهانی کۆن هێشتا بوونی هەبوو و بەردەوام بوو لە کارکردن. نائومێدی سەبارەت بە ناپاروسیا و نەهاتنی کۆتایی، یان سەبارەت بە بەردەوامبوونی جیهان، ئەو مۆدێلە نائومێدییە بوو کە بڕیار بوو بۆ چەندان سەدە بەردەوام بێت تا دواجار پارۆسیا وەک شتێک کە پێشتر ڕووی دابوو لێکدرایەوە. (کەواتە لە نوێنەرایەتییەکانی زیندووبوونەوە و کۆتایی جیهان لە سەدەی سێیەم و چوارەمدا، کە وەک ئەوەی چاوەڕوانکراو ڕووی دابێت، بەڕێوەدەبرا، بۆیە داهاتوو لە ئێستاوە ڕابوردووە. - بڕوانە مارتن وێرنەر: سەرهەڵدانی مەسیحی دۆگما، بێرن ١٩٤١، ل ٩٠).

بەڵام پێدەچوو ئاپۆکالیپس لە بەردەوامی سەدەکانی نائومێدی هیوادا بووبێتە خەیاڵیش - ئەو ئامرازەی کە هەندێک جار بە فیڵاوی، هیواکان بەهۆی دواکەوتنی هەرگیز کۆتایی نەهاتووی پارۆسیا لێرەدا مامەڵەیان لەگەڵدا ناکرێت - بۆ ئەوە خەیاڵی نەبوو هۆکار، چونکە لەناکاو وەک ئەمڕۆ، هەڕەشەیەکی ئاپۆکالیپسی بەڕاستی و تەواو جیاواز ڕووی دەدا، بەڵکوو پێشبینییەکە، تا ئەو ڕادەیەی کە نەتوانرا لە ڕووی تیۆلۆژییەوە بگۆڕدرێت، تەنیا پێشبینییەکی درۆینە دەهاتە بەرچاو. سەرۆکی کڵێسا لە پۆنتۆس پێشتر پێشبینییەکەی بەم وشانە لاواز کرد: "ئەگەر وەک ئەوەی وتم ڕوونادات، ئەوە لەمەودوا باوەڕ بە کتێبی پیرۆزیش مەکەن، بەڵکوو هەریەکەمان بە ئارەزووی خۆی بیکەن" (هیپۆلیت. شرۆڤە لەسەر دانیال چوارەم، ١٨ ff. لە وێرنەر لاپەڕە ١٠٧ وەرگیراوە.

ئەمەش واتە: نەک هەر پرسیاری "کەی؟" لە سەرەتاوە زیندوو بوو، بەڵکوو گومانی ئەوەی کە ئایا کەوتنی پێشبینیکراو بەهیچ شێوەیەک ڕوودەدات، یان نا (٢ پەترۆس، ٣ بەشی ٣ و دواتر)، بەڵام گومانەکە بەهۆی سەرهەڵدانی هەڕەشەیەکی کاریگەرەوە نەبووە لەو جۆرەی کە ئەمڕۆ سەری هەڵداوە، بەڵکوو بەهۆی بەردەوامی بوونی جیهانەوە بووە، کە ڕۆژانە چاوەڕوانییە ئاپۆکالیپتییەکانی درۆ دەکەن، ئەگەر درۆ نەکرێت.

تا ئەو شوێنەی کە پێوەندی بە مەسیحییەکانی ئەمڕۆوە هەیە، ئەگەر هێشتا بەهیچ شێوەیەک باوەڕیان بە کەوتنەخوارەوە هەیە، ئەوە هێشتا مەبەستیان ئەو ئامانجەن کە لە پۆلی ئاییندا لێیەوە فێربوون. مەبەستم ئەوەیە کە ئەوان بیر لەوە ناکەنەوە کە نیشانەیەک ببینن لە دۆخی ئەمڕۆدا کە خۆمان دروستمان کردبێت، چونکە

ئاپۆکالیپس وەک پارچەیەک ئیمان بەهۆی ناپارۆزیای مەسیحەوە بۆ ماوەی ١٥٠٠ ساڵ بووەتە شتێکی باوەڕپێنەکراو. جێگرتنەوەی مەسیحییەتێکی ئیسکاتۆلۆژی لەلایەن بولتمانەوە بە مەسیحییەتێکی "وجودگەرایی" تەنیا دوا فۆرمولەکردنی بێلایەنکردنی ئاپۆکالیپسە کە ڕاستییەکەی لە ئۆگستینەوە هەبووە، بەو پێیەی پێشتر "سیڤیتاس دی"ی لە بوونی کڵێسادا بینیوە، واتە شانشینی هات، کە بەو پێیەی تازە هاتبوو، هیوای هاتنی زیادەی کرد.

نەخێر، ناڕوونی وێنە و چەمکی ئاپۆکالیپس پێشتر لە پۆڵسدا ئامادە بوو و نەک هەر ئەو وێنەیەی کە نێردراوان لە ئاپۆکالیپس دروستی کرد ناڕوون بوو، بەڵکوو (ئەگەر مرۆڤ ئەم دەربڕینە بەکاربهێنێت) "هەستی ئاپۆکالیپس"یش ناڕوون بوو، واتە: هەڵوێست بەرانبەر بە ئاپۆکالیپس" (٢). مەبەستم لێرەدا تەنیا ئەو دووفاقییە نییە لە نێوان هیوا و ترسدا کە بە خێرایی لە بەرانبەر ئاپۆکالیپسە چاوەڕوانکراوەکەدا هاتە ئاراوە، کە دواجار بۆ ترس گۆڕا؛ بەڵام ئەو ناڕوونییەی کە نازانین ئەوەی بەڵێن دراوە وەک شتێکی نزیک، یان وەک ئامادەیی وەربگیرێت.

ئەم دۆخە - ئەوە دۆخی "دواکەوتنەکانی پاروسیا"یە کە بە حەق لە سەردەمی ئەمڕۆدا ڕۆڵێکی یەکلاکەرەوە دەگێڕێت، بە تایبەت لە مێژووی ئایینی پرۆتستانتدا - دۆخی نەوەی پاولییەکانە، واتە خودی پاولییەکان (سەرەتا لەگەڵ شوایتزەر، پاشان لەگەڵ وێرنەر و تا .). بۆ ئێمە وەک مۆدێلێک بۆ دۆخی خۆمان بە شێوەیەکی یەکجار فێرکارییە، چونکە ئەم دۆخە تاکە دۆخێک بوو لە پێش دۆخی ئێمەوە، کە ئەگەر نەیویستبێت دەستبەرداری عەقیدەی سەرەکی خۆی بێت، ناچار بوو بە توندی پێداگری لەسەر ڕوودانی بکات، سەرەڕای نەبوونی ئەو کارەساتە کە وەک نزیک ڕاگەیەنرا؛ بۆیە لە هەمان کاتدا دان بەوەدا بنێم کە کارەساتەکە هێشتا نییە، بەڵام بە جۆرێک لە ئێستاوە هەیە. بە کورتی: ئەوە ئەو دۆخە بوو کە دەبوو وەک وادەیەک تێبگەین، وەک ماوەیەک کە دەبوو بە سنووردارکردن و ناسەقامگیرییەکەی، واتە بە "کۆتایی" خۆی پێناسە بکرێت؛ وەک ماوەیەکی کاتیی سنووردار کە فینیس نەک هەر پێشتر سێبەرەکەی، یان ڕووناکی خۆی فڕێ داوەتە ناویەوە، بەڵکوو وەک یەکێک کە پێشتر بە فینیسەکە پڕ بووەتەوە، واتە: هاتنی (کۆتایی و شانشینی) دەبوو وەک پرۆسەیەک تێبگەین کە خۆی پێویستی بە کات و کات دەگرت، وەک پرۆسەیەک کە مرۆڤ پێشتر تێیدا هەڵکەوتووە - تا ڕادەیەک وەک چەقۆیەک کە بەبێ وەستان بەرەو کۆتاییەک پەلە دەکات کە پێشتر لە کارەساتەکەدا بوو، پێش ئەوەی بە شێوەیەکی کاریگەر بکەوێتە ناو کۆتاییەوە. بەم شێوەیە دەبینین چی لە پێشمانە.

کورتەیەک لە ئاپۆکالیپسی مەسیحی و ئەتۆمی

بەراوردێکی کورتی چاوەڕوانی ئاپۆکالیپس لە مەسیحییەتی نێردراوی لەگەڵ چاوەڕوانی کۆتایی ئەمڕۆدا، ڕوونتر دەبێتەوە. باو بریتییە لە:

١- لەو سەردەمەدا، پێدەچوو ئەرکی سەرەکی ئەوە بێت کە بۆ هاوچەرخەکان ڕوون بکرێتەوە کە ئەوان تەنیا لە هیچ سەردەمێکدا ناژین، بەڵکوو لە قۆناغێکدا دەژین (و ئەوەش بە واتای eo ipso: لە قۆناغەکەدا)، ئەمڕۆش وەک ئەو کاتە.

٢ - لەو کاتەدا کۆتایی چاوەڕوانکراو بە

کوفرێکی گشتی، یان تەنانەت گاڵتەجاڕی بەرەوڕوو بووەوە. "وە بزانە... کە لە ڕۆژانی کۆتاییدا گاڵتەجاڕەکان دێن... بۆ ئەوەی بڵێن: 'بەڵێن لە کوێیە؟'" - ئێستا وەک ئەو کاتە.

٣- لەو سەردەمەدا (بۆ پۆڵس) بوونی جیهان لە ماوەی نێوان مردن لەسەر خاچ و گەڕانەوە وەک تەنیا بوونی هێشتا سەیر دەکرا، ئەمڕۆش وەک ئەو کاتە. جیهانی نێوان هێرۆشیما و شەڕی ئەتۆمی کۆی گشتی هێشتا هەیە، بەڵام تەنیا لەوێیە.

٤- لەو سەردەمەدا پێویست بوو ڕێگری لەو ڕاستییە بکرێت کە نەبوونی هاتنی دووەم و شانشینی بە هەڵە تێگەیشتن (یان ڕاستتر: بە دروستی تێگەیشتن) وەک دژە شایەتحاڵێک بۆ ڕاستی ڕاگەیاندنەکە، هەر بۆیە هەموو هەوڵە فیکرییەکان، بە تایبەت هەوڵەکانی پاولی، ئامانجیان نکوڵیکردن بوو لەوەی کە جیهان هێشتا بوونی هەیە و وەک خۆی ماوەتەوە، سەلماندنی ئەوەی کە دۆخی ئیسکاتۆلۆژی پێشتر "لەوێ" بووە؛ و لە کۆتاییدا بۆ باوەڕداران ڕوونی بکەینەوە کە هەڵچوونەکە پێشتر دەستی پێ کردووە، یان هەر کەسێک کە پێشتر مردووە بۆ جیهان لە ئێستاوە لە مەسیحدایە و ڕزگاری بووە. - ئەمڕۆش وەک ئەو کاتە، چونکە تەنانەت لەمڕۆشدا پێویستە ڕێگری لەو ڕاستییە بکرێت کە کارەساتەکە تا ئەو شوێنە ڕووی نەداوە وەک دژە بەڵگەیەک لە دژی ئەگەری ڕاستەقینەی خۆی، کە "هێشتا نەبووە" وەک بەڵگەی هەرگیز بە هەڵە تێ بگەین، تەنانەت ئەمڕۆش دەبێت هەموو هەوڵە ڕوحییەکانمان لەسەر ئەو ئەرکە چڕ بکەینەوە کە نکوڵی لەوە بکەین کە جیهان هێمن و نەگۆڕاوە، وا بکەین ڕاستییەکانی ئەمڕۆ وەک ئۆمینا بناسرێن و بیسەلمێنین کە دۆخی ئیسکاتۆلۆژی پێشتر ڕووی داوە.

جیاوازییان ئەوەیە:

١- چاوەڕوانی مەرگەسات لەو سەردەمەدا کە بەدی نەهات، بە وردی بڵێین بێ بنەما بوو. لە بەرانبەردا ئەوەی ئەمڕۆ لە ڕووی بابەتییەوە ڕەوایە. جگە لە چاوەڕوانی ئەمڕۆی مەرگ، وتاری نێردراوی سەبارەت بە ئاپۆکالیپس دەبێتە تەنیا خەیاڵ. ئێمە بە شێوەیەکی مێتافۆریک قسە ناکەین کاتێک ئەوەی کە دێت ناوی دەبەین "ئاپۆکالیپتیک"؛ لە دۆخی ئێمەوە ببینرێت، قسەکانی سەردەمی "کۆتایی" مێتافۆریک بوو.

٢ - لەو سەردەمەدا کۆتایی تەنیا بە شتێکی دروستکراوی مرۆڤ دادەنرا. لە لایەکی ترەوە ئەم جارە شتێکە کە ڕاستەوخۆ مرۆڤ دروستی کردووە. لەو کاتەدا کۆتایی چاوەڕوانکراو بە هۆکاری هەڵەی ئێمە دادەنرا. لە لایەکی دیکەوە ئەم جارە تاوانبارەکە لە بەرهەمهێنانی کۆتاییەکەیدایە.

٣ - پەیامەکە ئەو کاتە خۆشحاڵ بوو. مەبەستی ئەوە بوو: "داهاتوو پێشتر دەستی پێ کردووە"، لە بەرانبەردا پەیامی ئەمڕۆ پەیامی ڕەها ترسناکە. ئەو دەڵێت: "بێ ئایندەیی لە ئێستاوە دەستی پێ کردووە".

٤ - لەو سەردەمەدا هیوای ئیسکاتۆلۆژی "مێژوو"ی پێکهێنابوو، چونکە خولگەیی کۆن و کۆنیی کات کە ڕێگری لە هەموو مێژوویبوون دەکرد، ئێستا بەهۆی ئەو ڕاستییەوە هەڵوەشایەوە کە ئەوەی هێشتا دیار بوو لەسەر شەقامێکی یەکلایەنە بەرەو پێشەوە دەڕوات، ئەویش بەرەو... "ڕایخ".- ئێمە لە بەرانبەردا لە ڕێگەی چاوەڕوانی کۆتاییەوە چاوەڕوانی کۆتایی مێژوو دەکەین، یان بە شێوەیەکی تر بڵێین: بەو پێیەی مردنی قوربانیدانی مەسیح سەرەتا گەرەنتی شانشینی خودای کردبوو، دواتر تەواوی ماوەی پێش ئەم

گەرەنتییە لە ڕێگەی ئەم مردنەوە گۆڕابوو بۆ شتێکی کۆن. مێژوو بووبووە مومکین، چونکە ئێستا ڕووداوەکانی جیهان لە دوو سەردەمدا (یان، ژماردنی کات تا خودی حوکمدان وەک تەمەنێک، تەنانەت لە سێ سەردەمدا) خراونەتەڕوو. لە لایەکی ترەوە بۆ ئێمە ئەگەری کۆتایی وا دەکات ئەو ڕابوردووەی کە پێشتر تێپەڕیوە ببێتە شتێک کە لەوێ بووە وەک ئەوەی هەرگیز نەبووبێت، واتە: دواتر لە مێژوودا لادەبرێت، ئەگەر تەنانەت نەبێت – “de -ontized – “sit venia verbo”.

٥- لەو کاتەدا پێویست بوو (بڕوانە سەرەوە) دڵنیا بکرێتەوە بۆ “براکان” کە بەهۆی نەبوونی کۆتایی بێ هیوا بوون کە هەرکەسێک پێشتر مردووە بۆ جیهان، کە کۆتاییەکەی پێشتر لە پشتیانەوەیە، لە ئێستاوە ڕەنگە لە مەسیحدا زیندووە و ڕزگاری بووە. لە بەرانبەردا ئەرکی ئەمڕۆمان ئەوەیە کە ڕێگری لە ڕوودانی “ئیسکاتۆن” بکەین، ڕاستییەکەی بە ئاگادارکردنەوەمان کە ئێمە بەڕاستی لە ئێستاوە لە دۆخی ئیسکاتۆلۆژیداین.

٦- ئەمڕۆ ژیان لە ژێر هەڕەشەی ئاپۆکالیپسێکی خۆدروستکراودا، کێشەی ئەخلاقی بە شێوەیەکی تەواو نوێ دروست دەکات. ئێمە ڕووبەڕووی ئەرکێکی ئەخلاقی نابینەوە، چونکە (وەک هەموو ئاپۆکالیپتیستەکان چاوەڕوانییان لە دانیال کردبوو) دەبوو چاوەڕوانی دادگاییکردنی خودا، یان مەسیح لەگەڵ ڕووخاندنی شانشینی چاوەڕوانکراو بکەین، بەڵام لەبەر ئەوەی ئێمە خۆمان، لەڕێگەی کردارەکانی خۆمانەوە، بڕیار دەدەین کە ئایا جیهانەکەمان دەمێنێتەوە، یان نا (ڕەنگە لە حوکمدا دانەنیشن، بەڵام دەمێنینەوە). سەبارەت بەوەی کە ئایا جیهانەکەمان دەمێنێتەوە، یان نا، دوای کۆتایی هاتنی ئێمە- وەک گوتم، بۆ یەکەم جار- چاوەڕوانی شانشینی خودا ناکەین، بەڵکوو بە سادەیی هیچ.

تا ئەو کاتەی چاوەڕوانی ئیسکاتۆلۆژی تەنیا “خەیاڵ” بوو، ئاپۆکالیپس، بەبێ گوێدانە ئەوەی کە ئایا وەک ماوەیەکی کورت تێگەیشتووە، یان وەک هەزارەیەک، تەنیا وەک پێشەکییەک بۆ شانشینی خودا سەیر دەکرا. ئەمڕۆ بەو پێیەی ئاپۆکالیپس لە ڕووی تەکنیکییەوە ئەگەری هەیە و تەنانەت ئەگەریشە، بە تەنیا لەبەردەممانەدا وەستاوە: کەس چاوەڕێی ئەوە ناکات “شانشینی خودا” بەدوایدا بێت، تەنانەت مەسیحیترین مەسیحیش.

یان بە شێوازێکی تر بڵێین: لە ڕووی ئەخلاقییەوە دۆخەکە ڕۆمانە، چونکە کارەساتەکە، ئەگەر ڕووبدات، کاری مرۆڤ دەبێت. کە هات ئیشی مرۆڤەکان دەبێت. تا ئێستا، ئاپۆکالیپسەکان تەنیا وەک دەرئەنجامی چالاکییەکانی مرۆڤ سەیر دەکران (بۆ نموونە وەک سزایەک بۆ گەندەڵی)؛ یان وەک کارەساتی کۆتایی (کە پێش سەرهەڵدانی شانشینی لە ئاسمان وەک لەسەر زەوی). لە بەرانبەردا ئاپۆکالیپسی ئەمڕۆ نەک هەر دەرئەنجامی باری ئەخلاقیمان، بەڵکوو دەرئەنجامی ڕاستەوخۆی کردەوەکانمان، بەرهەمی ئێمە دەبێت.

ئایا پێشتر گەیشتووینەتە کۆتایی زەمان، یان نا، دڵنیا نییە. تۆکمە بەرانبەر بەو ڕاستییەی کە ئێمە لە سەردەمی کۆتاییدا دەژین و لە کۆتاییدا. بۆ ئەوەی ئەو دنیایەی ئێمە تێیدا دەژین جێگیر نەبێت.

“لە سەردەمی کۆتاییدا” واتە: لەو سەردەمەدا کە دەتوانین ڕۆژانە کۆتاییەکەی بەدی بهێنین. - و “کۆتایی” واتە هەر کاتێکمان هەبێت بە “کاتی کۆتایی” دەمێنێتەوە، چونکە چیتر ناتوانرێت بە کاتێکی تر جێگەی بگرێتەوە

بەڵکوو تەنیا تا کۆتایی.

بەڵام چیتر ناتوانرێت لە کاتێکی تر داببڕێت، چونکە ئێمە بێتواناین لەوەی کە لەناکاو نەتوانین ئەو کارە بکەین، کە ئەمڕۆ دەتوانین بیکەین (واتە کۆتاییهێنان بە یەکتر) سبەی، یان هەرگیز.

لەوانەیە سەرکەوتوو بین - چیتر ناشێین هیوای بەختێکی باشترمان هەبێت - بەردەوام بین لە دانانی کۆتایی لەبەردەممان، بۆ ئەوەی شەڕی کۆتایی زەمان دووبارە و سێبارە سەربکەوین، واتە کۆتاییەکان بێکۆتایی بکەین، بەڵام تەنانەت ئەگەر گریمانە بکەین کە ئێمە لەم سەرکەوتنەدا سەرکەوتوو بین، دڵنیایە کە کات وەک خۆی دەمێنێتەوە: واتە کۆتایی کات، چونکە تەنیا ئەمڕۆ گەرەنتی دەبوو نەک سبەی هەرگیز، تەنانەت ئەمڕۆش نەبوو، تەنانەت دوێنێش نەبوو، چونکە لەگەڵ کەوتنی سبەینێدا ئەمڕۆی بەڕواڵەت گەرەنتیکراو لەگەڵیدا دەکەوت و لەگەڵیدا دوێنێش.

سەرەڕای هەموو شتێک کە دڵنیا نییە، دڵنیایە کە سەرکەوتن لە شەڕی نێوان کۆتایی زەمان و کۆتایی زەماندا ئەو ئەرکەیە کە ئەمڕۆ بۆ ئێمە دانراوە و لەمەودوا بۆ نەوەکانمان لە هەموو ڕۆژێکی داهاتوودا و کە هەمانە هیچ کاتێک نییە بۆ دواخستنی ئەم ئەرکە و کە ئەوانیش کاتیان بۆ ئەم کارە نابێت، چونکە (وەک لە دەقێکی پێشووتردا هاتووە کە تەنیا ئێستا بە تەواوی هاتووەتە دی، "لە کۆتاییدا زەمانەکان خێراتر لە سەردەمەکانی پێشوودا دەڕوات و" وەرزەکان و ساڵەکان دەچنە ناو پێشبڕکێکە" (IV عەزرا 4/26).

کەواتە دڵنیایە کە دەبێت خێراتر لە خەڵکی سەردەمی پێشووتر ڕابکەین، بەڵێ تەنانەت لە خودی ئەم جارە خێراتر؛ بۆ ئەوەی بتوانین بەسەریاندا تێپەڕین و هەمیشە بەیانیان شوێنەکانیان پارێزراو بێت پێش ئەوەی خۆیان بگەنە ئەم شوێنانە.

* لە: هەڕەشەی ئەتۆمی. ڕەچاوکردنی ڕیشەیی. چاپی پێنجەمی کتێبی کۆتایی زەمان و کۆتایی زەمان، کە بە پێشەکییەک فراوانتر کراوە. زنجیرەی ڕەشی بێکش بەرگی ٢٣٨، ل ٢٠٧-٢٢١

© سی. هـ. بێکش ڤێرلاگسبوچاندلۆنگ (ئۆسکار بێک)، میونشن ١٩٨٦

بە مۆڵەتی میهرەبانی بڵاوکەرەوە چاپ کراوەتەوە

١- باسکردن لە "ئۆمینا" ئەمڕۆ بێگومان تەواو ناتەواوە. بۆ بەرهەمهێنانی ئێمە لە کۆتایی جیهان کە بە ڕاستەوخۆترین شێوە و بە شێوەیەک کە پێویستی بە هیچ تەفسیرێک نییە، مەترسی لەسەر مەترسی دروست دەکات، بێگومان زۆر زیاترە لە تەنیا نیشانەیەک کە پێویستی بە لێکدانەوە هەیە.

٢- تا ڕۆڵی نهێنی لە مێژووی ئایینی مەسیحیدا گەورەتر بێت، دەبوو بیرۆکەی ئیسکاتۆلۆژی بێدەسەڵاتتر و بێ قەناعەت پێکەرتر بێت، چونکە ئەگەر نهێنی پێشتر دەسەڵاتی بڕیاردانی لەسەر زیندووبوونەوە، یان نەفرەتکردنی هەبێت، ئەوە بڕیاری دوایین حوکم لە ماوەی ژیانی مرۆڤدا پێشتر پێشبینی دەکرێت، هەر بۆیە خودی حوکمەکەش دەکرێتە شتێکی زیادە، بەڵام بەو پێیەی حوکمدان بەشێکی جەوهەری درامای ئیسکاتۆلۆژییە، یان ڕاستتر بڵێین، بەو پێیەی کۆتایی ئاپۆکالیپتیک بە مانایەکی دیاریکراو هاوشێوەی بڕیارەکەیە، تەنیا بیرکردنەوەیەکی ئاپۆکالیپتیکی باوەڕپێنەکراو و چەواشەکراو دەمێنێتەوە.

سەرچاوە:

Günter Anders,Die atomare Drohung.Radikale Überlegungen zum atomaren Zeitalter. S.207-221.C.H Beckschen Verlag 1986.